

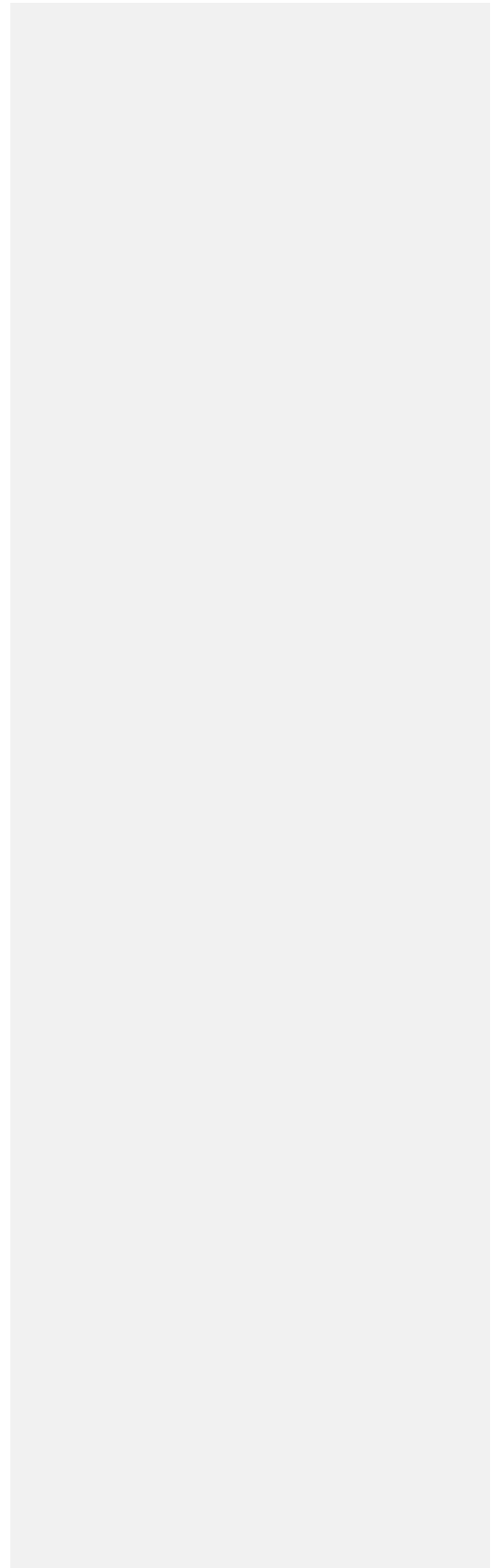

**VARBERGS
KOMMUN**

Strategi mot våldsbejakande extremism

Dokumenttyp: Strategi	Dokumentnamn: Strategi mot våldsbejakande extremism	Diarienummer: KS 2016/0533
Beslutad av: Kommunstyrelsen	Beslutsdatum: 2018-03-27, § 65	Giltig till och med: Tillsvidare
Gäller för: Varbergs kommun	Dokumentansvarig avdelning: Kommunkansliet	Senast reviderad:

Varbergs kommuns strategi mot våldsbejakande extremism

Sammanfattning

Det här är Varbergs kommuns strategi för det främjande och förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism.

Om samverkan inom detta område ska bli framgångsrikt är det viktigt att samverkan införlivas i redan befintliga strukturer. I Varbergs kommun finns det ett befintligt arbetssätt och en struktur där Räddningstjänsten Väst stödjer kommunens arbete med säkerhets-, folkhälso- och trygghetsfrågor. Arbetet mot våldsbejakande extremism ska inkluderas som en del i detta arbete, d.v.s. Räddningstjänsten Väst ska stödja och samordna kommuns arbete även inom detta område.

Den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism har presenterat tolv rekommendationer för hur ett fungerande lokalt arbete bör organiseras. Kommunens strategi mot våldsbejakande extremism utgår från de tolv rekommendationerna, men har anpassats till lokal nivå. Till vart och en av de tolv rekommendationerna finns det ett utvecklingsmål. Räddningstjänsten Väst ansvarar därefter att tillsammans med berörda samverkansaktörer arbeta fram åtgärder utifrån utvecklingsmålen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Bakgrund	4
Syfte	4
Definitioner	4
Tre våldsbejakande extremistiska miljöer	5
Begreppet radikaliserings	5
Organisation och arbetsätt	6
Risker och utmaningar	7
Våldsbejakande miljöer	7
Varbergs kommun möter inte alla	7
Yttrandefrihet, religionsfrihet och brottsliga handlingar	7
Stigmatisering och legitima religiösa eller politiska aktiviteter	7
Utvecklingsmål	8
Uppföljning	10

Bakgrund

Syfte

Syftet med kommuns strategi mot våldsbejakande extremism är att:

- Beskriva hur arbetet mot våldsbejakande extremism hänger samman med kommunens övriga arbete med säkerhets- och trygghetsfrågor.
- Beskriva kommunens organisation och arbetssätt i arbetet mot våldsbejakande extremism.
- Beskriva vilka utvecklingsmål som gäller för kommunens arbete mot våldsbejakande extremism.

Strategin mot våldsbejakande extremism gäller för år 2018-2020.

Definitioner

Nedan beskrivs de definitioner av orden ”våldsbejakande” och ”extremism” som används i detta dokument. Definitionerna är hämtade från rapporten *Våldsbejakande extremism i Sverige – nuläge och tendenser (2014)*.

Våldsbejakande

Ordet våldsbejakande kan användas för att beskriva både innehållet i ett visst material (exempelvis ett tal, en text eller en film) och personers beteende. Om ett material beskrivs som våldsbejakande betyder det att materialets innehåll inte bara accepterar våldsanvändning utan även stödjer användningen av ideologiskt motiverat våld för att främja en sak. När Säkerhetspolisen beskriver en person som våldsbejakande betyder det att personen vid upprepade tillfällen bedöms ha uppvisat ett beteende som inte bara accepterar våldsanvändning utan även stödjer eller utövar ideologiskt motiverat våld för att främja en sak. Att vara våldsbejakande ska inte förväxlas med att vara våldsbenägen; ett våldsbejakande beteende kan innebära ett långvarigt stöd till våldshandlingar som andra begår, trots att personen själv aldrig utövar våld.

Extremism

Säkerhetspolisen använder ordet extremism för att beskriva rörelser, ideologier eller individer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning. Den grundläggande politiska normen, där politiska mål och samhällsförändringar kan påverkas genom politiken och uppnås genom demokratiska processer, accepteras inte. Extremism används också för att beskriva företeelsen där individer använder extrema metoder för att förändra samhället i önskad riktning. Våldsbejakande extremism förekommer både inom den politiska och religiösa sfären.”

Tre våldsbejakande extremistiska miljöer

I rapporten *Våldsbejakande extremism i Sverige – nuläge och tendenser (2014)* beskrivs även hur säkerhetspolisen i dagsläget bedömer att det finns tre våldsbejakande extremistiska miljöer i Sverige; den autonoma miljön, vit makt-miljön och den våldsbejakande islamistiska extremistiska miljön:

”Den autonoma miljön beskrivs ofta befinna sig långt ut till vänster på en traditionell politisk skala medan vit makt-miljön i stället beskrivs stå långt ut till höger på samma skala. Det är trots detta inte idealiskt att benämna miljöerna som vänster- respektive högerextremism. Det beror på att det endast är i ett sociokulturellt avseende som högerextremismen är traditionellt höger och vänsterextremismen traditionellt vänster; exempelvis i frågor om lag och ordning, invandringspolitik, nationell identitet etcetera.”

”Islamistisk extremism står för en extrem tolkning av Koranen och har inte mycket gemensamt med konventionell tolkning av islam som religion. Begreppet våldsbejakande islamistisk extremism används för att beskriva den extrema miljö och de personer som ser våld som ett legitimt medel för att uppnå ideologins mål. Trots att begreppet kan kritiserats används benämningen våldsbejakande islamistisk extremism eftersom den aktuella extremistiska miljön hävdar att de agerar utifrån religionen islam.”

Begreppet radikalisering

Rapporten *Våldsbejakande extremism i Sverige – nuläge och tendenser (2014)* ger också en bild av vad som avses med begreppet radikalisering:

”Radikalisering ses ofta som en socialiseringsprocess även om det finns olika uppfattningar bland forskare om varför och hur radikalisering sker. En beskrivning av radikaliseringsprocessens olika faser redovisas närmare i kommande kapitel. Begreppet radikalisering definieras av Säkerhetspolisen som: Den process som leder till att en person eller en grupp stödjer eller utövar ideologiskt motiverat våld för att främja en sak. Att utveckla antidemokratiska värderingar eller ha extrema åsikter om politik eller religion faller enligt denna definition inte under begreppet radikalisering. Som beskrivs i kapitel tre (i ursprungskällan) inbegriper radikaliseringsprocessen en fas där det utvecklas en acceptans för våld, men de som stannar i en sådan tidigare fas eller avbryter radikaliseringsprocessen är således inte att betrakta som radikaliserade enligt definitionen ovan. Det som är brottsligt och således av intresse för polisen och som därmed inbegrips i definitionen av radikalisering, är uteslutande processen som utmynnar i stöd till, eller delaktighet i, ideologiskt motiverad brottslighet. Definitionen av radikalisering förtydligas också genom benämningen våldsbejakande radikalisering. De individer som anslutit sig till våldsbejakande extremistmiljöer har nästan alltid genomgått en radikaliseringsprocess där det går att identifiera betydande likheter i radikaliseringsprocessen oavsett till vilken ideologi en person radikaliserats.”

Organisation och arbetssätt

Om samverkan inom detta område ska bli framgångsrikt är det viktigt att samverkan införlivas i redan befintliga strukturer. I Varbergs kommun finns det ett befintligt arbetssätt och struktur där Räddningstjänsten Väst stödjer kommunens arbete med säkerhets-, folkhälso- och trygghetsfrågor. Arbetet mot våldsbejakande extremism ska inkluderas som en del i detta arbete, d.v.s. Räddningstjänsten Väst ska stödja och samordna kommuns arbete även inom detta område. Detta sker på uppdrag av kommunstyrelsen som har det övergripande ansvaret för ledning och styrning.

Denna strategi pekar på att det är Räddningstjänsten Väst som ska stödja och samordna kommunens arbete mot våldsbejakande extremism. Organisation och struktur för detta arbete ska tas fram i särskilt styrdokument. Områden och aktörer som ska ingå i samverkan är bland annat berörda kommunala förvaltningar- och bolag, kommunens säkerhetsskyddsarbete, folkhälso- och brottsförebyggandearbete och internskyddsarbete samt Polismyndigheten.

Idag finns struktur och samverkan inom folkhälso- och trygghetsfrågor bl.a. i Folkhälso- och trygghetsrådet och i Trygg i Varberg. Det finns även en samverkansöverenskommelse mellan kommunen och polisen. Framöver ska överenskommelsen omfatta tre parter; Varbergs kommun, Polismyndigheten (Lokalpolisområde Varberg) och Region Halland (Varbergsnämnden).

Samverkan ska ske på lokal, regional och nationell nivå.

Risker och utmaningar

Nedan beskrivs risker och utmaningar i det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism i Varbergs kommun.

Våldsbejakande miljöer

Våldsbejakande extremism används som samlingsnamn för våld som utövas med ideologiska motiv. Religiöst våld, vit-maktvåld och autonoma miljön brukar vara de miljöer som inkluderas i begreppet våldsbejakande extremism. Varberg kommuns arbete mot våldsbejakande extremism ska omfatta samtliga former av våldsbejakande extremism. Det är dock viktigt att bryta ut specifika händelser som kräver särskilda insatser. Sedan kriget i Syrien inleddes har arbetet mot våldsbejakande extremism blivit allt mer prioriterat i många länder. Detta på grund av att ett så stort antal individer från Sverige och andra länder valt att resa och ansluta sig till olika stridande grupper, och då främst terrororganisationen Daesh. I dagens globala värld kommer krig och konflikter runt om i världen påverka enskilda länder, då deras medborgare väljer att ta ställning för olika stridande parter och dessutom väljer att ansluta sig i striden. När så sker måste en kommuns arbete mot våldsbejakande extremism ställas om utifrån den unika situationen.

Varbergs kommun möter inte alla

Att motverka våldsbejakande extremism är ett ansvar för många myndigheter. Ändå finns en risk att individer som är på väg in i våldsbejakande grupperingar inte identifieras i tid. En kommun har relativt god kännedom om sina invånare till dess att de lämnar gymnasiet. Efter gymnasietiden har kommunala verksamheter i stort sett ingen kontakt med sina invånare såvida de inte tar del av sociala insatser eller barnomsorg. En stor grupp av de individer som valt att delta i våldsbejakande miljöer är mellan 20 och 30 år. Invånare i åldersgruppen möter sällan kommunens olika verksamheter. Det finns därför en risk att individer som är på väg in i våldsbejakande miljöer inte identifieras i tid utan upptäcks först om de begår brottsliga handlingar och då blir föremål för polisära insatser. Problematiken visar på vikten av stöd till anhöriga i arbetet. Personer som finns kring en potentiell riskindivid är troligen de som först kommer se tecken på att hen är på väg in i en våldsbejakande miljö.

Yttrandefrihet, religionsfrihet och brottsliga handlingar

Att arbeta förebyggande mot våldsbejakande extremism handlar till stor del om att bemöta de åsikter som ideologin bygger på. Det våld och de brottsliga handlingar som slutligen är själva konsekvensen tar sin start i olika extrema ideologier. Det är dock inte brottsligt att ha extrema åsikter. Det förebyggande arbetet måste därför balansera demokratistärkande åtgärder, mänskliga rättigheter, yttrandefrihet och religionsfrihet.

Stigmatisering och legitima religiösa eller politiska aktiviteter

Det finns en risk att våldsbejakande ideologier kopplas samman med legitima politiska eller religiösa rörelser. Det är problematiskt eftersom det riskerar att stigmatisera individer, grupper och organisationer. Det är viktigt att de som utför kommunens förebyggande arbete är medvetna om risken. För att minska risken är också transparens i arbetet och en nära dialog med olika religiösa och politiska grupper viktigt.

Utvecklingsmål

Den nationella samordnaren har presenterat tolv rekommendationer för det lokala arbetet mot våldsbejakande extremism. Kommunen strategi utgår från de tolv rekommendationerna. Utifrån varje rekommendation kopplas ett *utvecklingsmål*. Räddningstjänsten Väst ansvarar därefter tillsammans med berörda samverkansaktörer att arbeta fram åtgärder utifrån utvecklingsmålen.

1. Kontinuerlig och bred samverkan mellan berörda aktörer är a och o i det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism.

Identifiering av de samarbetspartners som är avgörande för det förebyggande arbetet bör ske i ett tidigt skede för att öka medvetenheten och kunskapen om den lokala lägesbilden såväl som potentiella lösningar, samt möjliggöra förberedelser och uppföljning.

Utvecklingsmål

Berörda aktörer ska identifieras inom aktuella organisationer och myndigheter.

2. Samverkan i befintliga strukturer.

Framgångsrik lokal samverkan mot våldsbejakande extremism ska bygga på eller införlivas i redan befintliga strukturer, som exempelvis Folkhälso- och trygghetsrådet, skola, socialtjänst, polis, fritid eller liknande samverkansforum och bör inte bestå av tillfälliga lösningar på projektbasis. Långsiktighet är en nyckelfaktor för framgång i det förebyggande arbetet.

Utvecklingsmål

Arbete mot våldsbejakande extremism ska inkluderas i kommunens strukturer för Folkhälso- och trygghetsfrämjande arbete.

3. Nödvändiga samverkansaktörer.

Samverkan bör ske mellan bl.a. skola, socialtjänst, räddningstjänst, fritidsverksamhet, berörda kommunala bolag, kommunens säkerhetsfunktion, Region Halland och polis.

Utvecklingsmål

Det ska finnas en väl fungerande samverkansgrupp mot våldsbejakande extremism.

4. Utgångspunkt i uppdaterad lokal lägesbild.

En uppdaterad lokal lägesbild ger goda förutsättningar för ett framgångsrikt arbete. Lägesbilden ska innehålla information om vit makt-miljön, den autonoma miljön och den våldsbejakande islamistiska extremistmiljön, dess närvaro och aktiviteter.

Utvecklingsmål

Varbergs kommun ska ha en aktuell lägesbild.

5. Tydlig ansvarsfördelning.

Det är viktigt att kommunen har en utsedd funktion som ansvarar för arbetet mot våldsbejakande extremism. Denna funktion ska ha ett tydligt mandat att sammankalla samverkansaktörer. Denna funktion kan med fördel också initiera det förebyggande arbetet och vara en kontaktpunkt och kanal för åtgärder vid behov.

Utvecklingsmål

Kommunens verksamheter ska veta hur arbetet mot våldsbejakande extremism är organiserat utifrån ansvar och roller.

6. Anhöriga som centrala aktörer.

Anhöriga till personer som anslutit sig till våldsbejakande extremistmiljöer behöver ofta stöd vid en pågående radikaliseringsprocess men kan också spela en central roll i att hindra och motverka radikalisering. Strategin bör därför ta anhöriga i beaktning.

Utvecklingsmål

Anhöriga ska inkluderas i kommunens förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism.

7. Glöm inte det civila samhället.

Att föra kontinuerlig dialog med det civila samhället om våldsbejakande extremism är viktigt. Det kan exempelvis röra sig om lokala idrottsföreningar, trossamfund eller andra ideella organisationer. Dialogen kan med fördel föras inom ramen för en befintlig struktur, exempelvis ett interreligiöst råd eller annan lokal samverkansöverenskommelse med det civila samhället. I de fall där sådan struktur saknas kan den upprättas och med kontinuerliga, regelbundna möten inrättas. Inkludera hellre fler än färre aktörer eftersom alla sitter på en specifik kompetens och ett potentiellt positivt engagemang som gynnar arbetet.

Utvecklingsmål

Civilsamhället i kommunen ska vara inkluderade i arbetet mot våldsbejakande extremism.

8. Involvera även kritiska vänner.

Det är viktigt att dialogen med det civila samhället är öppen och tillåter hög takhöjd. Samtal ska inte bara föras mellan aktörer i samförstånd. Genom att involvera även kritiska aktörer vidgas samverkansperspektivet.

Utvecklingsmål

Kommunens arbete mot våldsbejakande extremism ska vara transparent och öppet för kritik.

9. Arbeta på flera fronter.

Framgångsrik samverkan inkluderar både främjande, förebyggande och motverkande åtgärder mot våldsbejakande extremism. Det är lätt att hamna i ett arbete där ”bränder” måste släckas dagligen. Avsätt därför resurser för det förebyggande arbetet och konkretisera de åtgärder som ska genomföras eftersom detta minskar behovet av det motverkande arbetet.

Utvecklingsmål

Våldsbejakande extremism ska förebyggas tillsammans med anhöriga och i tidiga åldrar.

10. Se individerna, inte enbart de ideologier som dessa förespråkar.

Det arbete som sker på individnivå bör fokusera på vilka preventiva åtgärder som kan genomföras för att skapa sammanhang och mening för just den person ärendet gäller. Demokratifrämjande samtal av prestigelös karaktär kräver både tålamod och kunskap. Ta gärna hjälp av den nationella samordnarens utbildningsmaterial Samtalskompassen i detta arbete.

Utvecklingsmål

Berörda medarbetare i kommunen ska utifrån sin profession kunna genomföra individuella samtal kring våldsbejakande värderingar och demokratiska grunder.

11. Beakta genusperspektivets betydelse för insatserna.

Den lokala lägesbilden avgör vilka åtgärder kommunen bör vidta i sitt förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism. Vid framtagandet av konkreta åtgärder spelar genusperspektivet en mycket viktig roll. Med detta i åtanke målgruppsanpassas åtgärderna.

Utvecklingsmål

Säkerställa genusperspektivet i samtliga analyser och åtgärder.

12. Följ upp det förebyggande arbetet kontinuerligt.

Det är viktigt att ha en god uppföljning av det samverkansarbete som bedrivs för att finkalibrera insatserna. Med jämna mellanrum bör det genomföras någon form av utvärdering. På så sätt ökar effektiviteten i det förebyggande arbetet.

Utvecklingsmål

Arbetet ska planeras utifrån behov hos samarbetsaktörer.

Uppföljning

Räddningstjänsten Väst ansvarar för uppföljningen av strategin med årlig redovisning till Folkhälso- och trygghetsrådet.